

Питання: Що Вас примусило погодитись грати в такій п'єсі? Що Ви знайшли в цьому... тексті з нашого політично-психологічного життя для себе?

— Це поема довіри, самотності, болю (болю з позитивною енергією також), зради, яка є в будь-яких стосунках між людьми. Зрада завдає стільки болю...— ось чого я навчилася через цю п'єсу. Звичайно, я не могла повністю зануритися в психологічну ситуацію життя, хоча Андрій розповідав мені, але я маю теж свій підтекст, бо і в нас були всілякі політичні заворушення...

Питання: Це важка річ. Де Ви знаходите сили грати в такій страшній атмосфері безнадії?

— Я черпаю надію з універсуму. Така важка вистава ніби мобілізує сили для надії, без якої не виживеш. Отож, це дуже позитивна вистава.

Питання: Які ще ролі Ви грали?

— Електра, Кассандра, Марія Стюарт, Тітанія, Наташа в п'єсі «На дні»...

Питання: Ваші враження про Україну та Київ?

— Це дуже гарне місто. Багато простору. Та схоже, що люди ніби соромляться робити щось для цього міста, любити його. Я уявляю, як гарно буде тут, коли зазеленіють дерева! (От тобі і надія!)

Сарказм слідчого: Простору в Києві справді багато, бо руйнували гарно, а будували мало. Ніщо не може руйнувати так цілковито, так тотально, як зрада. Не випадково, зрада є найтяжчим з гріхів в усіх світових релігіях. А що таке зрада матері... подивіться на Україну і не плачте, театралью закриваючи лице рукою і не дивуйтеся карі, бо ніщо не буває таким неблаганним, як відплата!

Р. С. Тепер я зрозуміла, чому Бу-Ба-Біст О. Ірванець був таким серйозним!

Стривайте, а як же Андрій Кристенко?

— Затримати не вдалось, перетнув кордон світло-сірого Фатленду, але залишив свою нову адресу... в Німеччині... запрошував на гостину... Що ж, треба вчитися німецької, бо як трапиться нагода побувати там та побесідувати, боюсь аби конфузу не вишло... Андрій щось погано став українською говорити... забуває потроху...

Майя ГАРБУЗЮК

ВАДИМ СІКОРСЬКИЙ — МЕРКУЦІО

О велична алхіміє Шекспірового театру! В її ретортах вирують світові сюжети, виплавляються найпотужніші характери, гартуються ножі Макбетів та рапіри Гамлетів, випікаються страви для бенкетів-поминок. Як важко у цьому вселенському казані людських душ побачити нову, зробити відкриття, бо-дай найменше. Кажуть, на це поталанило акторові Львівського академічного драматичного театру імені М. Заньковецької **Вадиму Сікорському**.

КОР. Вадиме, працюючи над роллю, Ви могли передбачити її успіх! В. С. Відверто?.. Так!

КОР. Виходячи з власної симпатії до образу!

В. С. З комплексу комфорту в роботі і ролі. Ніякий сценічний успіх не замінить радість репетиційного процесу.

КОР. А чим для Вас вимірюється рівень комфорту!

В. С. Довірою, творчою свободою. Федір Миколайович Стригун створив умови, за яких я не був затиснений жорсткими обмеженнями. Розумію, що це був педагогічний прийом, але працювати було надзвичайно цікаво. Підсвідомо хотілося виправдати аванси, видані наперед постановником. Схожа атмосфера панувала на репетиціях вистави «Вибір» у Київському театрі імені І. Франка, яку ставив Сергій Володимирович Данченко.

...Ймовірність його появи виникає із загального вирішення вистави. «Ромео і Джульєтта» заньківчан у постановці народного артиста України, лауреата Державної премії імені Т. Шевченка Ф. Стригуна народжувалась як молодіжна вис-

тава (більша частина виконавців на день прем'єри — студенти театрального відділення Львівського вищого музичного інституту імені М. Лисенка) — із справді юними героями, молодими батьками, задерикуватими вуличними «тусовками» дітей веронської знаті, та — зрозуміло — їхніми ровесниками — глядачами у залі.

Сама ж поява Меркуціо не обіцяє нічого незвичайного. Вибігає на сцену гомінкий натовп гультьвів, котрі прагнуть одного — розваг. Тому й прямують на бал до Капулетті: «Ми зміряємо їхню підлогу в танці!» Ось тільки один з них, Ромео (Н. Стригун) — дещо дивний. Через нещасливе кохання до Розаліни нічого не бачить. І готовий ридати, позбутися веселощів! Ну хто переконає його, що на світі є й інші принади? Хто? Звичайно — Меркуціо! Непомітний досі, він виникає з юрби, і раптом — ціла тобі комедійна сцена! Чого тільки не робить Меркуціо, аби розворушити цього слинька Ромео! Витівки — суто чоловічі, навіть хлопчачі: борюкання, стусани. І від того, як завзято це роблять Меркуціо й Ромео, від їх дитячої біганини раптом оживає чорний абстрактний оксамит сцени (оформлення народного художника України, лауреата Державної премії імені Т. Шевченка М. Кипріяна). Так, стрибаючи, можна відштовхуватись від справжньої землі, так, перекидаючись, можна забавлятися на вуличній площі. Безпосередність фізичної дії Меркуціо-Сікорський вціляє у самісіньке серце вистави — бешкетне, карнавальне, яке прагне буянити, шаліти, випробовувати силу земного тяжіння, вираховуючи її у невідомих досі одиницях — Меркуціях!?

Хто ж він такий, цей невисокий на зріст молодик, котрого так багато (інколи — надто) у виставі, названій ім'ям іншого героя? За Шекспіром — товариш Ромео. За Стригуном-Сікорським — «тренер на полі», духовний наставник, зрештою — батько, як можуть бути батьками старші брати. Саме звідси — їхня дружба. Звичайна дружба юнака й чоловіка, новобранця дорослого життя та професіонала, максималіста і... максималіста. Ось в чому вони схожі! Вони одною міркою міряють життя: Ромео — на його початку, Меркуціо — кількома милями далі. Максималізм першого обертається романтизмом. Максималізм другого — скепсисом, іронією, сарказмом. «Він створений собі ж на шкоду» — кажуть про нього. «Я надто переперчений для цього світу» — каже про себе Меркуціо.

КОР. Вадиме, легкість та безпосередність Вашої гри викликають ілюзію цілковитого злиття актора й образу. Наскільки Ви ототожнюєте себе з Меркуціо!

В. С. Я!?.. Та дев'яносто відсотків людей дивляться на світ очима Меркуціо! Більше того, певен, що за ним стоїть в тіні сам... Шекспір з його трагікомічним світовідчуттям та самоіронією.

КОР. А що означає — дивитися на світ очима Меркуціо! Розуміти неминучість смерті, марноту світу, вміння викликати вогонь друзів і ворогів на себе, обороняти слабшого!

В. С. Меркуціо — це провокаційний спосіб пізнання світу. От Ви часто йдете на червоне світло?

КОР. На жаль, ні...

В. С. І даремно.

КОР. Ви гадаєте, Меркуціо це б не сподобалося!

В. С. Звичайно, адже доля людини існує для того, щоб її випробувати.

...Меркуціо колобродить світом. Все, що довкола нього — звивається вихорем: шпaga, друзі, вороги, приваблива служниця... Монолог про фею він перетворює на шаманський танок, котрим заворожує, причаровує, гіпнотизує слухачів. Коли ж Бенволіо (О. Сікоринський) заколисаний ним, засинає, це стає приводом для чергової серії іронічних випадів та кепкування. Або сцена дуету з тим же Бенволіо після балу. Аби знайти Ромео, Меркуціо пропонує викликати його закляттям. На авансцені — словнений комізму епізод, коли простодушний Бенволіо повторює усі кумедні вигадки Меркуціо, спізнюючись із оцінкою ситуації рівно настільки, аби викликати сміх у залі.

Меркуціо балає щиро, з готовністю. Для цього придатна будь-яка сцена, епізод, навіть слово.

«Роме-О! Роме-О!» — з наголосом на останньому складі скандує він ім'я друга. А як він запрошує Ромео на бал! Цілий каскад лінгвістичної імпровізації: Так — Ні. — Єс — Ноу. — Я — Найн. І нарешті, Ромео відповідає російською: «Пощлі!» І чує іронічне: «Ромео спік рашн!».

Герой Сікорського — особистість справді ренесансна у прагненні бути собою, постійно реалізовувати свої таланти, вдосконалювати дотепи, відгукуватись на найменші подразники середовища, доводити своє перебування в ньому до стану нескінченної, довготривалої імпровізації, до мистецтва коли вишуканих, а коли й підкреслено грубуватих форм. Меркуціо — актор.

Він грає кожного з нас, глядачів, що в сірому плинні буднів прагнуть незвичайних подій, гострих відчуттів, «випробування долі». Він грає Вадима Сікорського та його акторське покоління з їх шаленою ностальгією за справжніми чоловічими ролями. Він грає самого Шекспіра, що висміює увесь світ і себе в ньому — прощаючись із собою і світом. Саме тому, мабуть, в ньому одночасно вібрують гамлетівський трагізм, Макбетова рішучість, Терсітова іронія. Блазень і супермен, акробат і філософ, людина без жодних ілюзій, але з кодексом честі, складеним із найілюзорніших людських чеснот: вірності, честі, справедливості...

КОР. Вадиме, як Ви готуєтесь до вистави! Що Вам треба для «входження» в роль!

В. С. Ніяк і нічого. Інколи думаєш — буде катастрофа. А виходить навпаки. Коли ж надто впевнений у собі — чекай провалу. А взагалі, все залежить від вкрай незрозумілих складників.

КОР. А фізична форма!

В. С. Її я тримаю завжди. Мав приклад у студії заньківчан. Ще студійцем спостерігав, як ночами працював над боями Анатолій Хостікоєв. Аксіома для актора: виходиш на сцену — володій своїм тілом.

КОР. А ваша душа вміє ходити на руках!

В. С. Спитайте у Меркуціо...

Меркуціо іде на сцену довгим проходом по залу для глядачів на руках... Трюк? Крик душі? Саме так поведився в коридорах театру актор Сікорський того дня, коли у нього народилася донька. І знову неможливо провести чітку межу між вигадкою й реальністю, сценічним образом і життям. Але вона проведена Шекспіром. Герой трагедії мусить загинути. І Меркуціо, балансує над прірвою оркестрової ями, починає фінальну сцену...

Клини над Бенволіо, винахідливість дотепів, жестів, поз — все це сприймається як звичайна річ, як спосіб існування Меркуціо. І на-

віть прихід Тібальда щоб викликати Ромео на бій сприймається як продовження цієї сцени. Пародіювання та велими їдкі висміювання супротивника дозволяють Меркуціо реалізувати всю свою фантазію та сарказм. Коли ж діалог Ромео й Тібальда переходить между жарту, Меркуціо пантрує не сміх, а здоровий глузд, відчуваючи лихо.

І займає місце друга Ромео у двобої з Тібальдом. Аби... перетворити його на жартівливе борюкання — із підтанцюваннями, несподіваними затримками ударів, брантям в обіймах один одного на радість натовпу вболівальників. Можливо, удасться обминути колотнечу, уникнути крові? Але відчувши серйозність намірів Тібальда, Меркуціо ковтає з фляги «каваїти» й починає справжній поєдинок. Як блискуче він веде свою партію! Як натхненно поринає в обожнювану ним стихію небезпеки! Удар! Ще удар! Якби не цей несподіваний рух Ромео, якби не раптовий його стрибок! Одна мить — і з-під руки Ромео Тібальд завдає смертельної рани Меркуціо.

Смертельної? Про це знає тільки він. «Ме-не по-ра-не-но... Ме-не по-ра-не-но!» Та інтонації не викликають жодних сумнівів: живий! Язика он показує! «Чума на ваші два роди» — це як завжди, просто так, як репетиція. І раптом — звивається від болю. Вмирає — просто на очах у друзів, глядачів. «Чума на ваші два роди» — фортиссимо! — як виверження згаданого вулкану, як виклик, як вирок. Спирається на коліно. Затихає... А в такт музиці вже рухається вказівний палець, «розкручуючи» ритм, мелодію, тіло у зухвалому танку. Яку полегкість відчуває зал, яка радість подоланої драми і надія — а може, трагедія не відбудеться? Меркуціо живий, «рана неглибока». І ми ладні пережити ще скільки завгодно розігрувань, аби тільки згодом сміятись і тішитись з власної довірливості та милого нахабства. І вже йому аплодують друзі, і танок його набирає щораз більшої сили, ведучи нас за собою у дивний стан вселенського зухвальства, всесвітньої блазеньської нірвани. Бо Меркуціо — вже там, у горішньому світі. І лише тілом допинає долю до останнього удару в такті... Все...

І стає зрозумілим, чому юний Ромео смертельно досягає шпagoю досвідченого, загартованого в боях майстра «пассадго» Тібальда. Тільки з невимовного жалю, туги за вчителем, другом, братом з'являється така ненависть, така відчайдушність, такий удар. Переступаючи поріг вимушеного вбивства, Ромео входить у доросле життя — з його пекельною дорогою сміху й сліз, любові й смерті.

КОР. Вадиме, Ваш сніг через рік увійде у вік Ромео... Ви з розряду батька маєте перейти у сніг Меркуціо... Мабуть, в житті це здійснити значно важче!..

В. С. Кожен вибирає свою долю або доля вибирає його...?

Що ж, залишимо Вадима Сікорського біля найважчого порогу його ролі. Із вдячністю за відкритий новий елемент у періодичній системі шекспірівських образів. Запам'ятаймо: Меркуціо — жвавіший за ртуть, легший за повітря, міцніший за метал, крихкіший, ніж кришталевий. Кристалічна будова атома свідчить про волю й

мужність. Вільний простір між ядром та електронами — поетичне світосприйняття. Електропровідність дозволяє постійно перебувати під напругою середовища, опірність — змінювати його. В багатовіковій настоянці життя він гирчить присмаком полину. В стравах на столах Монтеккі й Капулетті обпікає вогнем найпекучішої з приправ. Але остаточно з'ясовано — це він бадьорить меланхоліків, надихає романтиків, запалює скептиків. Це він не дає заснути сумлінню, штрикає ним у бік, а кажуть — то серце болить.

Точнісінько, як у нас з вами?

Вадим Сікорський.

ТВОРЧИЙ ВЕЧІР ВАЛЕРІАНА РЕВУЦЬКОГО

У приміщенні Будинку актора відбувся творчий вечір відомого українського театрознавця — дійсного члена ВУАН в Америці Канаді, дійсного члена Наукового товариства імені Шевченка в Америці, доктора, професора Валеріана Дмитровича Ревуцького. Вечір вів народний депутат України, голова СТД, заслужений діяч мистецтва України Лесь Танюк. Перший заступник Міністра культури і мистецтва України М. Захаревич вручив В. Ревуцькому диплом нагрудний знак лауреата премії імені І. Котляревського за 1995 рік (за популяризацію українського театру поза межами України).

Ректор Київського інституту театрального мистецтва імені І. К. Карпенка-Карого, заслужений діяч мистецтва України, професор, академік педагогічних наук Р. Пилипчук виголосив доповідь про життя і діяльність В. Ревуцького.

Відбулася презентація нової книжки В. Ревуцького — «В орбіті світового театру», виданої на кошти мецената Маріяна Коця під егідою Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей. Зі словами вітання присутньому на вечорі патріархові українського театрознавства виступили кандидат філологічних наук М. Коцюбинська, доктор філологічних наук, професор Ф. Погребенник, заслужений діяч мистецтва України, кандидат мистецтвознавства В. Гайдабур, кандидат мистецтвознавства В. Кузик, театральний критик Р. Скалій, лауреати премії імені І. Котляревського за попередні роки — театрознавець М. Лабінський і драматург В. Бойко.

КИЇВ